

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/granica/graniczny-ruch-osobowo/1945-1990-2/przemyt/9962.Przemyt-1945-1990.html>
2024-11-23, 15:24

Do ważniejszych zadań, jakie wykonywały Wojska Ochrony Pogranicza, należało zwalczanie przemytnictwa na pograniczu. Znaczna liczba osób zaangażowała się w proceder przemytniczy, wykorzystując trudności ekonomiczne państwa, nieustanne braki w zaopatrzeniu i różnice między podażą a popytem, a także nierównomierność rozwoju gospodarczego, oraz różnice cen w Polsce i w państwach sąsiednich.

W latach 1945-1947 przemyt uprawiano przede wszystkim na granicy południowej, zachodniej i morskiej. Dogodnym kanałem przerzutowym dla towarów stały się na granicy zachodniej takie przejścia jak Szczecin, Tuplice, Zgorzelec i Gubin, a na granicy morskiej porty, przez które przepływały wielkie ilości ludzi i towarów. Na szerszą skalę wykorzystywano do przerzutu radzieckie transporty wojskowe, gdyż żołnierze Armii Czerwonej brali czynny udział w działalności przemytniczej. Stosunkowo szybko rozwijał się przemyt zorganizowany – wyspecjalizowane grupy przemytnicze dysponowały zakonspirowanymi kanałami i punktami przerzutowymi, miały powiązania ze światem przestępczym w kraju i poza jego granicami. Tuż po wojnie z Polski przemycano do innych krajów głównie artykuły spożywcze i wywożono obcą walutę. Z Niemiec przywożono do kraju aparaty fotograficzne, maszyny do szycia, urządzenia precyzyjne, biżuterię, itp. Z Czechosłowacji przemycano obuwie, skórę, korek, galanterię, cytrusy.

W okresie od czerwca 1945 r. do grudnia 1948 r. zatrzymano na granicach państwa ok. 20 000 osób zajmujących się przemytem. W latach 1949-1956 przemytnictwo zmalało, a przyczynił się do tego w znacznej mierze fakt coraz szerszego zabezpieczenia granic. W 1951 r. zatrzymano 165 przemytników, w 1952 r. – 130, a w 1953 r. – 98.

Wzrost procederu przemycania towarów na granicach państwa nastąpił wyraźnie w latach 60-tych, co wiązało się z niewielką liberalizacją ruchu osobowego w tym okresie. Liczba zatrzymanych osób zajmujących się przemytem była czterokrotnie wyższa niż w latach poprzednich. W latach 60-tych wywożono z kraju dzieła sztuki, srebro w sztabach, dywany, artykuły bawełniane, wędliny. Przemytnicy przywozili natomiast złote zegarki, sztuczne futra, tkaniny nylonowe, biżuterię, kaolin do wyrobu mas plastycznych. W 1967 r. organa WOP zlikwidowały kanał przemytniczy na granicy południowej, w 1968 r. dwa kanały przerzutowe przemytu na obszarze działania Karpackiej Brygady WOP, a w 1969 r. wykryto 22-osobową grupę przemytniczą, która zajmowała się przerzutem do Czechosłowacji zwierząt hodowlanych. W latach 1972-1973 przemytnicy zorganizowali kanał przerzutowy złota i kamieni szlachetnych z Republiki Federalnej Niemiec do Polski, a wykorzystywali w tym celu barki żeglugi śródlądowej. W połowie lat 70-tych przemytnicy zaczęli zajmować się przerzutem do Polski samochodów produkcji zachodniej (np. w 1976 roku zlikwidowano gang przemytniczy trudniący się sprzedażą samochodów na podstawie fałszywych dowodów rejestracyjnych i praw jazdy).

W latach 80-tych po wprowadzeniu stanu wojennego i znacznym ograniczeniu ruchu granicznego, zmniejszyła się działalność przemytnicza. W dalszym ciągu zorganizowane grupy przemytnicze tworzyły kanały przerzutowe wykorzystując do tego statki, barki,

motorówki, kolej, samochody osobowe i inne. Żołnierze WOP wpadli również na trop kilku grup przemytniczych, m.in. grupę, która na terenie Warszawa-Wiedeń-Warszawa przemycała w skrytkach pociągu srebro, walutę, lisy skóry.

Zródło: Dominiczak H., *Granice państwa i ich ochrona na przestrzeni dziejów 966-1996*, Warszawa 1997.

